

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ:
ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ – ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА
ПІДГОТОВКА – ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції
18 квітня 2019 року

КИЇВ 2019

Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти: зб. наук. праць матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 квітня 2019 р., м. Київ, Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – К. : НАУ, 2019. – с. 154.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників V Всеукраїнської науково-практичної конференції «**Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти**» (18 квітня 2019 року, м. Київ), що проводилася в Навчально-науковому інституті інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету спільно з науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, аспірантам, викладачам ЗЗСО і ЗВО та працівникам у галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету (голова);

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри базових і спеціальних дисциплін Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету;

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедри базових і спеціальних дисциплін Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до друку

Науково-методично-редакційною радою Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету (протокол № 7 від 20.09.2019 р.).

За достовірність наведених даних і посилань несе відповідальність автор публікації.

ЗМІСТ

Анненков Віктор. Теоретичні і методичні основи управління якістю освітньої діяльності закладу І–ІІ рівня акредитації	5
Анпілогова Тетяна, Кодола Раїса. Трансформація людини – це виклик сьогодення	8
Ануфрієва Надія. Психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки студентів	13
Ануфрієва Надія. Використання інноваційних технологій при формуванні національно-патріотичного виховання.....	17
Беценко Тетяна. Герменевтичний підхід до філологічного розбору тексту як інноваційний різновид науково-навчальної роботи з текстовим матеріалом.....	24
Божко Інна. Наукова творчість учнів: проектне навчання на межі дисциплін.....	28
Бойко Ірина. Психологічна зрілість вчителя: критерії становлення в умовах післядипломної освіти... ..	33
Боровик Олег, Рудик Олександр, Паска Віталій. Застосування solidworks simulation у навчальному процесі	39
Бруяка Ольга. Отримання наноструктур у твердих сплавах Al_2O_3 , TiC	42
Бугайов Олександр Способи використання мультимедіа на практичних заняттях з іноземної мови	44
Вановська Інна. Гендерна культура курсантів вищих навчальних закладів як чинник сталого розвитку суспільства.....	46
Вознюк Олена. Психологічна підготовка педагогів до застосування методів інтерактивного навчання в освітньому середовищі	48
Герман Вікторія. Основні риси академічного красномовства вчителя.....	54
Груциньська Наталія. Вплив тенденцій економічної демократії на процеси формування політико-управлінської еліти.....	58
Добролюба Галина. Формування української ідентичності через антропонімічні найменування.....	61
Дорошенко Надія, Козюк Владислава. Використання цифрових технологій у процесі виконання графічних робіт майбутніми архітекторами	65
Дорошенко Юрій, Очеретний Володимир. Методологічний концепт дидактичного дослідження з розвитку алгоритмічних умінь старшокласників засобами комп'ютерної графіки в умовах профільного навчання.....	67
Кайдаш Алла. Формування комунікативної компетенції на уроках української мови в контексті педагогіки успіху	73
Карповець Христина. Особистісна безпорадність як чинник пасивності студентів у процесі вивчення правопису.....	76
Kerchik Natalia Professional Direction of Teaching Mathematics at the Biological Faculty	80
Козловець Ірина Вплив української термінології менеджменту на соціальні комунікації в економічній сфері	83
Морозова Любов. Дистанційне навчання як інноваційний напрямок розвитку освітніх технологій у підготовці висококваліфікованих фахівців.....	85
Муранова Наталія. Інноваційна діяльність в Україні: глобальні світові індекси	87
Науменко Оксана. Конкурси, змагання, олімпіади, захист науково-дослідницьких робіт як складові рівня розвитку особистості.....	90
Павлюченко Лариса. Організація та управління дистанційним навчанням в сфері неперервної освіти в системі післядипломної освіти.....	93
Приходько Оксана. Повість Гната Хоткевича «Тарас Шевченко» в контексті вивчення біографії і творчості Тараса Шевченка та підготовки до ЗНО	96
Родіонов Павло, Козинець Олексій. Інноваційні технології в теоретичній підготовці студентів технічних спеціальностей	100
Свентицька Валентина. Освітні технології перевернутого навчання при підготовці до ЗНО	103
Сіткар Віктор, Сіткар Степан. Рівні розвитку рис особистості тернопільських школярів на завершальному етапі епохи дитинства (порівняльний аналіз та гендерний аспект)	107
Степаненко Валерій. Інноваційні виробничі технології у підготовці сучасного фахівця через співпрацю з роботодавцями	113
Струтинська Катерина Інноваційні технології в навчальному процесі	115
Струтинська Катерина Формування стилю життя особистості в юнацькому віці	118
Ткачова Наталія, Казанська Олена. Дистанційна форма як інноваційна методика підготовки фахівців з логістики	121
Триколенко Софія. Використання новітніх інформаційних технологій для самоосвіти і самовдосконалення майстрів-ювелірів	125
Федорова Ніна, Муранова Наталія. Обґрунтування компетентнісного підходу в отриманні освітніх послуг.....	127

Актуальні проблеми в системі освіти: ЗНЗ – доуніверситетська підготовка – ЗВО

Хребет Валерій. Про нескінченні та скінченні суми.....	131
Шевченко Віта Педагогічна майстерність викладача у сфері професійної освіти	134
Шеремета Оксана Вплив української політичної еліти на суспільно-політичне життя Галичини кінця XIX – початку XX ст.	138
Юзюк Олександр. Наочність і розвиток просторової уяви студентів в інженерній графіці.....	141
Ямкова Тетяна. Використання тестових завдань для визначення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців – фінансистів	143
Velko Oksana, Moiseeva Natalia. Content features of typical training program on the discipline «information technologies» for specialty «social work	147
Відомості про авторів	153

УДК 330.341

Муранова Наталія, м.Київ

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: ГЛОБАЛЬНІ СВІТОВІ ІНДЕКСИ

У статті досліджено стан розвитку України за інноваційною складовою згідно з світовими показниками розвитку. Проаналізовано місце України в глобальних світових індексах (рейтингах) у сфері інноваційної діяльності за глобальним індексом інновацій, глобальним індексом конкурентоспроможності та індексом інноваційної ефективності.

Ключові слова: науково-технічна діяльність, інноваційна діяльність, світові індекси, рейтинг, глобальному індексі інновацій, глобальному індексі конкурентоспроможності, індекс інноваційної ефективності.

The paper examines the state of development of Ukraine with reference to the innovation component in accordance with the global indicators of development. Ukraine's position in the global indexes (ratings) in the sphere of innovations with reference to the global innovation index, global competitiveness index and index of innovative efficiency is analyzed.

Keywords: scientific and technical work, innovative activities, global indexes, rating, global innovation index, global competitiveness index, index of innovative efficiency.

Протягом останніх десятиліть світова економіка, насамперед, розвинутих країн, увійшла у період радикальної структурної трансформації, пов'язаної з суттєвим зростанням ролі наукомістких, високотехнологічних виробництв, розвиток яких визначається головним чином інтенсивним використанням знань і широким упровадженням інновацій у різні сфери економічного та суспільного життя. Формується так звана економіка, що ґрунтується на знаннях. Потреба в інноваціях і розвитку науково-технічної діяльності є надзвичайно актуальним інструментом щодо розвитку технологічного суспільства. Особливо важливим це є для відновлення економіки України. Адже впровадження інноваційних технологій та їх трансфер можуть суттєво змінити життя людства.

Проведення системного аналізу інноваційної діяльності наукових установ, відомств, підприємств, організацій, навчальних закладів освіти, звичайно ж, сприятиме:

- трансферу інноваційних технологій не тільки в межах держави;
- пошуку подальших інноваційних ідей;
- пошуку новітніх напрямів та шляхів інноваційної та науково-технічної діяльності;
- виробленню ефективної наукової та інноваційної політики держави;
- схваленню Стратегії розвитку сфери інноваційної та науково-технічної діяльності [1]. Як свідчить

аналітична довідка «Про стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2018 році», що складена за міжнародними індексами, «спостерігається позитивна динаміка цих показників .... свідчить про ефективність роботи всієї науково-технічної та інноваційної системи України» [1].

Підсумки інвестиційного та інноваційного розвитку України в останні роки засвідчують підвищення ролі цілеспрямованої державної політики, орієнтованої на підтримку цілісності інноваційного процесу – від наукової розробки до інвестування масового виробництва. Це сприяло покращенню місця України у Глобальному індексі інновацій (ГІ), (*Global Innovation Index*) і Глобальному індексі конкурентоспроможності (ГІК), (*Global Competitiveness Index*).

Провідні позиції ГІ у 2018 р. займають Швейцарія, Нідерланди, Швеція, Велика Британія, Сінгапур та США, що входять до шестірки лідерів. Україна ж у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. піднялася на 7 позицій та посіла 43 місце серед 126 країн світу. Випереджають Україну – Естонія (24), Польща (39). Україна ж випереджає – РФ (46 – зменшення позиції на 1 сходинку), Молдову (48), Грузія (59 – показник знизився на 9 позицій), Казахстан (74 – зменшення на 4 позиції), Білорусь (86) [2, 3].

За показником «Індекс інноваційної ефективності» (*Index of innovative efficiency*) - (ІЕ) Україна у 2018 р. піднялася в порівнянні з 2017 р. на 6 позицій вгору і посіла 5 місце. З 2010 р. в Україні за цим показником спостерігається ефективно зростання, а саме 2010 р. – 54; 2012 – 14; 2014 – 14; 2015 – 15; 2016 – 12; 2017 – 11, що свідчить про створення сприятливих умов для інноваційної результативності в державі. За ІЕ Україна у 2018 р. обігнала на 72 позиції РФ, на 106 – Казахстан; на 17 – США; на 3 – Польщу; на 39 – Японію, а в той же час попереду – Китай на 2 позиції; Швейцарія на – 4; Люксембург на 3 кроки [5].

У 2018 р. за підіндексом «людський капітал і дослідження» Україна опустилася на 2 пункти нижче, ніж у 2017 р., що стало можливим завдяки суттєвого скорочення державних витрат на освіту та наукові дослідження.

У той же час підіндекс «знання й результати наукових досліджень» України на 27-му місце в

рейтингу серед 126 країн світу.

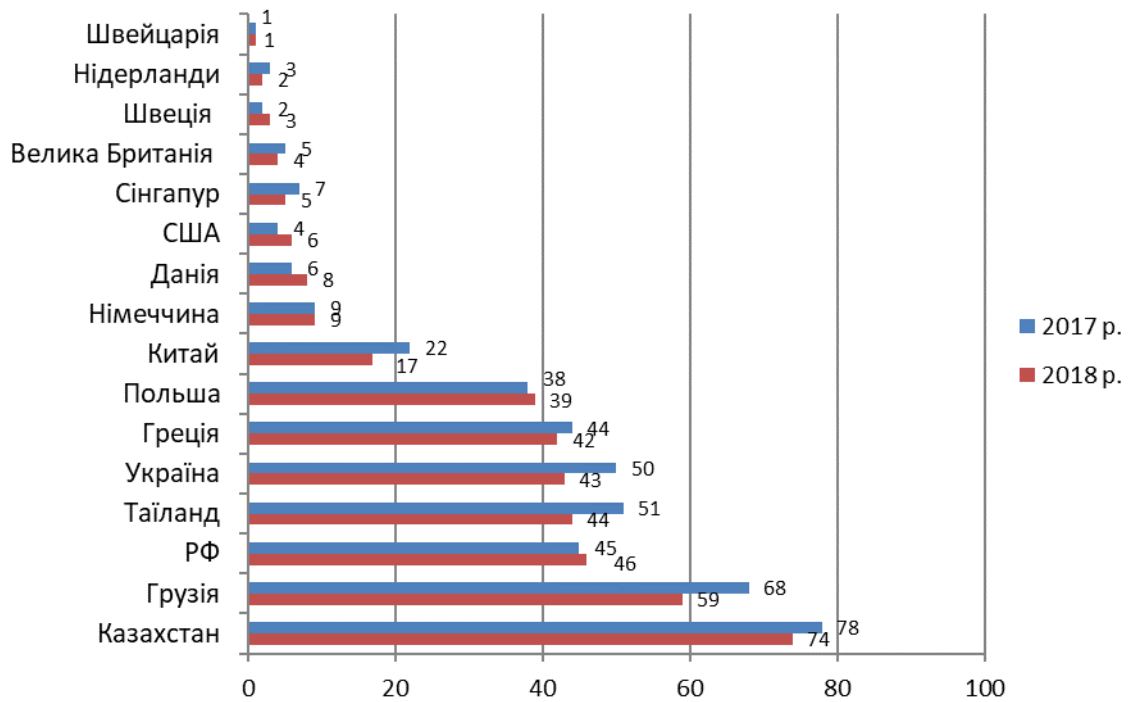

Рис. 1 Динаміка ГПІ по країнах за 2017–2018 рр. [2, 3].

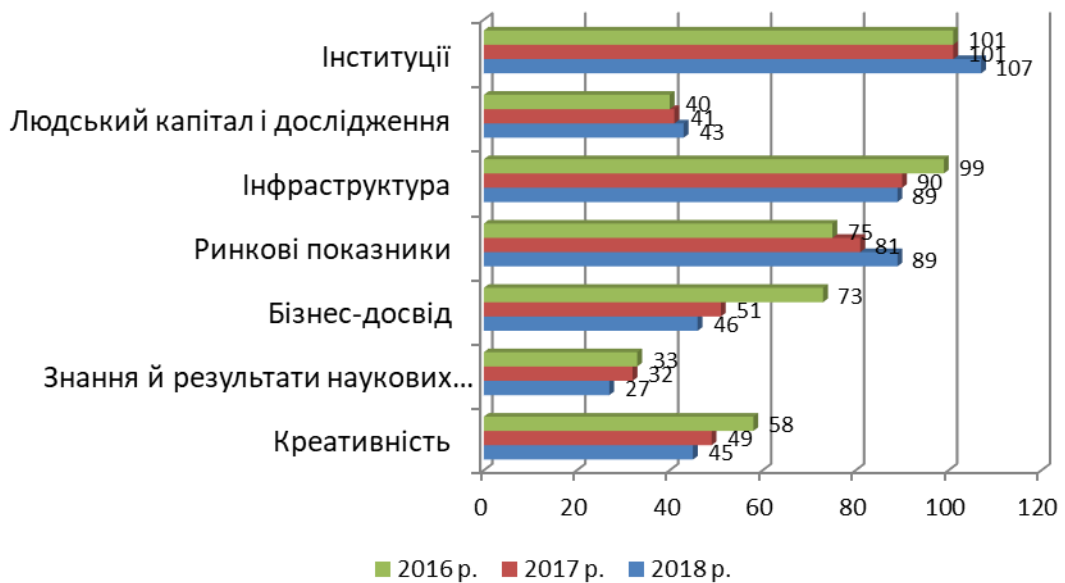

Рис. 2 Динаміка підіндексів ГПІ для України за 2016–2018 рр. [2, 3, 4].

Динаміка рейтингу країн за Індексом інноваційної ефективності за 2010–2018 рр. [5].

Таблиця 1

Країна	Рейтинг за Індексом інноваційної ефективності						
	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018
Україна	54	14	14	15	12	11	5
РФ	30	43	49	60	69	75	77
Казахстан	77	131	118	124	108	116	111
Китай	14	1	2	6	7	3	3
США	63	70	57	33	25	21	22
Німеччина	56	11	19	13	9	7	9
Польща	85	80	76	93	66	48	42
Індія	101	2	31	31	63	53	49
Японія	18	88	88	78	65	49	44
Швейцарія	15	5	6	2	5	2	1

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції 18 квітня 2018 року

Люксембург	5	8	9	3	1	1	2
------------	---	---	---	---	---	---	---

Так, ГІК є на сьогодні найбільш комплексним вимірювачем конкурентоспроможності країн, що узагальнює експертні оцінки більш ніж 1300 незалежних експертів з різних країн і сфер діяльності та дані офіційної статистики країн світу.

За останніми рейтингом 2018 р. за індексом ГІК Молдова посіла 88-е місце, а Україна знаходиться на 83 місці серед 140 країн світу, втративши 2 позиції у порівнянні з 2017 р., але має досить високі підіндекси: розмір ринку – 47; навички – 46; інфраструктура – 57; інноваційна спроможність – 58. Проте низькими є підіндекси «макроекономічна стабільність» – 131; «фінансова система» – 117; «інституції» – 107, що і є занадто проблемним [6]. Цей рейтинг у 2018 р. очолює США, Сінгапур, Німеччина, Швейцарія, Велика Британія, Франція, Китай. Україна має нижче рейтингом ГІК ніж Польща – 37-е місце, Словаччина – 41-е, РФ – 43-е, Угорщина – 48-е, Румунія – 52-е.

Значному підвищенню ГІК в Україні сприятиме *щодо*:

– *інституцій*: боротьба з організованою злочинністю; збільшення соціального капіталу; запровадження ефективного законодавства; захист прав інтелектуальної власності; підняття стандартів аудиту та звітності; незалежність судової системи; орієнтація уряду на майбутнє;

– *фінансової системи*: безнадійність позик; надійність банків; фінансування малих і середніх підприємств;

– *макроекономічної стабільності*: інфляція; динаміка боргу [6].

Рейтинг України за підіндексом «інноваційна спроможність» у доповіді 2018 р. відповідає 58 місцю, а за підіндексом «впровадження ІКТ» – 77.

Підіндекс «інноваційна спроможність» може бути покращено за умови подальшого розвитку та покращення стану в Україні таких показників як: заявка на торгові марки; вимогливість покупців; якість дослідних інституцій; витрати на дослідження і розробки; патентні заявки; наукові публікації Н індексу; співпраці з багатьма зацікавленими сторонами; міжнародні спільні винаходи; стан розвитку кластерів; різноманітність робочої сили.

Підіндекс «впровадження ІКТ» може бути поліпшено за умови таких показників як: інтернет користувачі; підписка на оптоволоконний інтернет; підписка на широкопasmовий інтернет; мобільні широкопasmові підписки; мобільно-стільникові телефони [6].

Казахстан та РФ випереджають Україну по показникам конкурентоспроможності, посідаючи відповідно 51 і 67 місця у загальному рейтингу.

За даними останнього Всесвітнього економічного форуму в Звіті про глобальну конкурентоспроможність 2017–2018 рр., Україна посіла 81 місце серед 137 досліджуваних країн, піднявшись на 8-м позицій проти 2012–2013 рр. (73 – серед 144 країн світу).

Так внаслідок економічних та політичних негараздів Україна втратила 16 позицій за 2009–2010 рр. Але уже починаючи з 2011 року стан економіки країни покращився, що дало змогу піднятися в рейтингу на 16 позицій.

Високоосвічене населення, значна ємність ринку є хорошою основою для подальшого економічного зростання. Але з іншого боку, не зважаючи на проведені часткові реформи, залишається слабкою макроекономічна стабільність (131), система інституцій (110) та є неефективним ринок товарів (73). Пріоритетним напрямом держави також має стати стабілізація фінансового сектору України (117) та підвищення рівня розвитку бізнесу (86).

Так перехід України на інноваційну модель розвитку стримується дією ряду негативних чинників, серед яких:

– недостатній розвиток конкурентного середовища, що стримує попит на інновації;

– недостатність інституційного забезпечення інноваційної діяльності, що виявляється, зокрема, в незавершеності та безсистемності формування відповідної нормативно-правової бази, що регулюють інноваційну діяльність;

– незавершеність формування та неповнота інфраструктури інноваційного розвитку, що є основою для входження країни в глобальний процес трансферу інноваційних технологій;

– відсутність цілеспрямованої і послідовної державної політики інноваційного розвитку;

– незадовільний рівень захисту інтелектуальної власності, що позбавляє стимулів потенційних суб'єктів інноваційної діяльності;

– брак і недосконалість як державних, так і недержавних фінансових механізмів розвитку всіх ланок інноваційної діяльності;

– повільність реформ в економічній та адміністративній сферах, що зумовлює значний розрив між наявним науково-технічним рівнем кадрового потенціалу і його продуктивністю.

Саме це актуалізує питання інноваційної діяльності, яка є неодмінною умовою побудови ефективної економіки, конкурентоспроможної на світових ринках. Отже, необхідність переходу України на

інноваційну модель розвитку є незаперечною.

Література

1. Аналітична довідка. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2018 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/innovatsii-transfer-tehnologiy/2019/07/03/stan-innov-diyaln-2018f.pdf>
2. The Global Innovation Index 2017. URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>
3. The Global Innovation Index 2018. URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2018-Report>
4. The Global Innovation Index 2016. URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report>
5. Доповіді «The Global Innovation Index» 2010–2018 рр. URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.globalinnovationindex.org>
6. The Global Competitiveness Report 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf>

УДК 37.091.212.3 «712» - 027.512 (045)

Науменко Оксана, м. Київ

КОНКУРСИ, ЗМАГАННЯ, ОЛІМПІАДИ, ЗАХИСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ ЯК СКЛАДОВІ РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

У статті розглядається різні аспекти розвитку обдарованості учнів та розглянуто головні чинники, що відрізняють обдарованість від таланту.

Ключові слова: обдарованість, талант, розвиток, концепції, фахівець.

Various aspects of gifted students development as well as major factors that distinguish giftedness from talent are considered in the paper.

Keywords: giftedness, talent, development, concept, specialist.

Модернізація національної освіти в Україні визначила необхідність розвитку інтелектуального, духовного потенціалу українського народу, вихід вітчизняної науки та культури на світовий рівень. У зв'язку з цим особливою актуальністю набуває проблема формування української еліти. То ж виявлення розумової обдарованості (інтелектуальної чи творчої), спеціальних здібностей у дітей, їх розвиток і реалізація є однією з актуальних проблем на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії та практики. Обдарованість – складне, багатогранне явище. Кожна обдарована дитина – індивідуальність, яка потребує особливого підходу. Під час роботи з такими дітьми постійно виникають педагогічні й психологічні труднощі, обумовлені розмаїтістю видів обдарованості, зокрема віковою та прихованою, безліччю суперечливих теоретичних підходів і методів, варіативністю сучасної освіти, а також малою кількістю фахівців, професійно та особистісно підготовлених до роботи з обдарованими дітьми. Саме діти з ознаками обдарованості вільно або мимоволі можуть створювати своєю поведінкою нестандартні ситуації, для розв'язання яких «учительські» стереотипи не лише даремні, але навіть шкідливі як для дитини, так і для самого вчителя. Однією з причин виникнення подібних ситуацій є те, що, наприклад, унаслідок високого темпу інтелектуального розвитку обдаровані діти (а за великим рахунком і будь-які інші діти) усвідомлено або неусвідомлено вимагають до себе відношення як до повноправного суб'єкта навчальної діяльності, спілкування тощо.

Обдаровані люди завжди впливали й впливають на розвиток та характер суспільства. Тому талант, обдарованість вважають багатством кожної держави.

Ще Конфуцій пропонував відбирати й інтенсивно розвивати дітей «поцілованих богом».

Учені припускають, що кількість обдарованих дітей становить не менше 15–25 % від загальної популяції. [1] Що ж відбувається з обдарованими дітьми в сучасній школі? Адже, якщо вважати, що принаймні від 15 до 25 % учнів у нашій школі є обдарованими, то де ж вони? Вимірювання рівня розвитку дитини за допомогою існуючих тестів не дає гарантії, що ми не прогледіли обдарованої дитини. Крім того, часто за основну ознаку обдарованості приймається високий рівень інтелектуального розвитку. Якщо учень невстигаючий, то про яку його обдарованість може йти мова?

Виявляється, видатні досягнення можливі і при середньому рівні розвитку інтелекту. За даними американського психолога Е. Торренса, близько 30 % дітей, відратованих зі школи за неуспішність, були обдарованими дітьми. Тому не можна забувати, що дітей з прихованою обдарованістю значно більше, ніж з явною обдарованістю [1].

Школа, орієнтована на розкриття індивідуальних можливостей кожної дитини, не може не рахуватися з тим фактом, що близько 30 % учнів за час їх одинадцятирічного навчання знижують свої вихідні